

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. III. Sex media ad ſtudentum vtiliter; & aliæ virtutes ad idem
iuuantes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

CAPVT III.

SEX MEDIA AD STVDENDVM VTILITER;
& alia virtutes ad idem iuuantes.

X DACTIS IN PROXIMO CAPITE DEDVCERE licet media, quæ Magistri ac discipuli adhibere debent, vt quantum in ipsis est, studeant ac sciant, sicut oportet. Hoc præmissio, quod quamuis magnus a Deo noster tanquam *Scientiarum Dominus* & b *Pater luminum* ex peculiari priuilegio aliquando infundat scientias per seipsum absque humana industria ijs, qui futuri sunt insignes Magistri ac Ministri in conuersione animarum; sicut fecit cum Apostolis: lege tamen ordinaria non eas communicat, nisi adhibita humana industria; & præueniens suos electos (vt in Tomo 2. dictum est) c *ab ipsa infantia*: (quæ ætas aptior est ad discendum) tribuens eis ingenium, capacitatem, applicationem, & talentum ad eas scientias, quæ magis conueniunt statui & officio, quod illis imponere constituit. Hæc autem industria sex media complectuntur, tria quidem, quibus anima disponitur, vt Deus illam suæ scientiæ lumine illustret; alia tria, quæ sensum comparantur. *Primum*, & quasi ipsius studij fundamentum, debet esse *pura & sancta intentio* quam diximus. De ea enim dixit Saluator: d *si oculus tuus fuerit simplex: totum corpus tuum lucidum erit*. Quemadmodum enim oculi hominem dirigunt, ne in suis gressibus impingat: ita pura intentio obliquis finibus exuta, scientias dirigit ad fines sanctos, in quos illæ tendunt: quam intentionem Deus remunerat, purificans ipsum intellectum, & illustrans, vt veritatem, quam inquirat, inueniat & assequatur: iuxta illud Isaïæ: e *quem docebit Dominus scientiarum? quem intelligere faciet auditum? Ablatatos à lacte, auulsos ab vberibus*, illi enim non quærunt bona delectabilia huius vitæ, sed animæ spiritualia.

Ex quo oritur, vt *Secundum* medium valde aptum & efficax ad scientiam comparandam sit *obediencia* diuinorum mandatorum: vt qui studet sequatur consilium ac directionem diuinæ voluntatis in ipso studio, & in rebus cæteris. Scriptum enim est: f *Fili, concupiscens sapientiam, conserva iustitiam, & Deum præbebit illam tibi*. significat enim (vt S. Gregorius interpretatur) precium, quo scientia apud Deum comparatur, esse obedientiam. Ac propterea dixit Dauid: g *bonitatem, & disciplinam, & scientiam doce me; quia mandata tua credidi*: nec solum fide credidi, sed opere ipso sum executus: obedientia supposita, *tertium* medium ad sciendum vt oportet, est *oratio*, quæ obtinet à Deo lumen, quo intellectus illustratur. Ac propterea S. Iacobus Apostolus dixit: h *si quis indiget sapientia, postulet à Deo, qui dat omnibus affluentem*: modò postulent, vt oportet. Et ipsa experientia

a 1. Reg. 2. 3.
b Iacobi 1.
17.

Tras. 10.
10.
c 2. Timot.
3. 15.

I
d Matt. 6.
22.

e Isaia. 28. 9

2

f Eccl. 1. 33
lic 4. Mo-
pal c 28.
g Psal 118
66.

3
h Iacobi 1. 5.

perientia

i. Eccl. 3. 96

periticia Sanctos docuit: ad scientiam comparandam non esse minus efficaciæ & proportionatum medium *orationem*, quam ipsum studium. Ac propter: a aliqui ipsi studio inferebant orationes iaculatorias, occasione accepta ex ipso argumento cui studebant, ad aliquos admirationis & gratitudinis affectus: aut humiliationis ob suam propriam ignorantiam excitandos: aut breues aliquas petitiones faciendas: aut minimum non inchoabant ipsum studium, quin præmitterent aliquam orationem: quæ admodum faciebat S. Thomas Aquinas. Hoc consilium dedit Ecclesiasticus Sapientiæ studioso, varijs illam medijs quæretî: dicens de eo quatuor egregias circumstantias ad hoc propositum. *Prima: i cor suum vigilans ad vigilandum diluculo ad Domuum qui fecit illum; & in conspectu altissimi deprecabitur.* Qua sententia commendat vsûm orationis mentalis, quæ in cum quis se alacriter collocat in præsentia Dei, cui offert cor suum cum inflammatis affectibus amoris: hæc enim affectuosa meditatio plurimum disponit ad speculatiuam meditationem ipsius scientiæ: & emollit cor, quod studio ipsius ariditate consumatur. *Secunda circumstantia est: aperiet os suum in oratione, & pro delictis suis deprecabitur.* hoc est, etiam vocales adhibebit orationes, quæ iuuant ipsas mentales: petetque Dei dona, & nominatim veniam peccatorum: quia nouit quantum detrimenti illa adfectus impediant cognitionem Diuinorum mysteriorum, & consecutionem veræ Sapientiæ: quæ dedignatur intrare in animam suis peccatis addictam. Ac propterea multum refert, se ab eis purificare penitentiâ & oratione, vt donorum Dei impedimentum remoueat. Statim autem *tertiam* subiungit circumstantiam, fructum huius orationis, dicens: *si enim Dominus magnus voluerit, spiritu intelligentiæ replebit eum*, hoc est valde copiose eam illi largietur: quia est magis in omnibus rebus suis, eiusque liberalitas est immensa. Dicit tamen *si voluerit*: vt intelligatur, donum hoc præcipue à Dei voluntate dependere, qui est scientiarum Dominus: & quia hæc gratiæ gratis datæ, quæ non semper omnibus conueniunt: ac præpetuè petendæ sunt sub conditione: Si expedit illas acquirere, ad gloriam ipsiusmet Dei. *Quartam* addit circumstantiam fructum scilicet securitatis, si Deus orationem exaudiuerit: & ipse (inquit) tanquam in vres emittit & loquia sapientiæ suæ, & in oratione confitebitur Domino: nã quemadmodum nubes pluuiam dimittit: ita hic loquitur verba sapientiæ, quæ ostendit precipue laudando Deum in sua oratione: atq; si diceret: nõ se exhibebit ingratum ob scientias sibi communicatas, sed magnas reddet largitori gratias. Et quemadmodum ante eas in oratione petebat: ita nunc in oratione ipsũ propter eas laudabit, & in ipsomet studio, & vsu scientiæ non obliuiscetur orationis: sed in ea offeret affectus amoris & gratitudinis. *Oratione* præmissa, sequuntur tria industriæ nostræ media, quæ sũt *audire* &

gere & meditari. Primum itaque est audire bonos Magistros: qui enim de-
dignatur esse discipulus hominum, euadet (vt ait S. Gregorius) Magister
errorum, dirigens se proprio suo iudicio, quod est illorum seminarium.
Ac propterea Salomon dixit: *k. audiens sapiens sapientior erit.* Et ipse Chri-
stus Dominus noster aeterna Sapientia *l. cam esset annorum duodecim,* (qua-
eratae incipiunt scientiae comparari) collocavit se *in medio Doctōrum au-*
diens illos, & interrogans eos, quasi ab eis aliquid disceret: quo exemplo
docuit nos modum discēdi, eligentes tales Magistros, vt potissimum sicut
Apostolus dixit Timotheo, memores esse *m. à quibus didicerimus: & glo-*
riari, quod eos habuerimus Magistros, vt eorum memoria nos animet ad
perseuerandum in eo quod didicimus, & ad procurandas eas sapientiae
ac sanctitatis dotes, & qualitates, quae in hoc Tractatu proponuntur.

SED quoniam Magistri non possunt semper omnia docere, accedit se-
cundum medium, quod est *legere* bonos libros, qui sunt Doctores & Ma-
gistri muti, qui nunquam defatigantur docendo, habentque autho-
ritatem scriptorum authorum & scriptorum: qui suo tempore insignes fuerunt
Magistri, & hoc officium faciunt continuè per libros suos, & ipse Deus
idem per illos praestat. Hæc duo media valde se mutuo iuuant: non e-
nim sufficit liber, nisi adsit vox illum explicans, sicut n. *Eunuchus* dixit S.
Philippo: neque viua vox ita memoriae manet impressa, vt opus non sit
eam ex libro renouare. SED neque vtrumque sufficiet, nisi accedat vlti-
mum quod est *meditari* & ruminare audita & lecta, vt melius intelligen-
tur & penetrētur. Ac propterea cum Salomon dixisset: *audiens sapiens*
sapientior erit, statim subiunxit: *intelligens* quod audiet, scientiam conse-
quatur: *o animaduertet & parabolam, & interpretationem, verba sapientum, &*
anigmata eorum. Et Christus Dominus noster loquēs de quadam Prophe-
tia dixit: *p. qui legit, intelligat:* nisi enim intelligere studeat, lectio ipsa erit
inutilis. Et Apostolus cum monuisset Timotheum, vt attenderet lectio-
ni factorum librorum, adiecit: *q. hac meditare, in his esto,* ita studiosè illis at-
tendens, vt bene ea capias, ac possideas. volēs significat: audientem aut
legentem debere esse sicut animal ruminās, quod primum veritates col-
ligit, & postea bene eas cogitans & considerans conterit & digerit: vt tā-
quam Dominus eas possideat. quæ studendi ratio, etsi carni sit difficilis,
quia (vt ait Ecclesiastes) *r. frequens meditatio carnis afflictio est.* Ac propterea
l. qui addit scientiam addit & laborē virtus tamē studiositatis (vt ait S. Tho.)
has superat difficultates, & huiusmodi tædia aufert, voluntatem impel-
lens, vt hanc carnis alienationem, ac repugnantiam fortiter vincat: quia
ratio id dicit, Deus id vult, & conditio eius status id iure quodam
exigit.

PRÆDICTA media docuit Ecclesiasticus, aduertendo quaedam par-

Tom. 4.

Nnn

ticularia:

Lib. 1, Dia
log. c. 1.k. Prouer. 15
l. Luc. 2. 46m. 2. Timo. 3
15

5

n. Aluum 8
34.

6

o. Prouer. 1.

p. Matt. 24.
15.q. 1. Timos.
4. 13.r. Eccles. 12.
12.s. 1. 13. 12.
q. 166. a. 2.
ad 3.

Ecc. 39. 1.

u Ecc. 38.
25.x Job 12. 22.
y Daniel 2.
9

z cap. 39. 3.

Sexta Syno-
dus c. 6.
Habetur in
Breviario
in Officio S.
Greg. Nazi-
an.

aa Job 32. 6.

icularia, ait enim: t *Sapientiam omnium antiquorum exquirat sapiens, & in Prophetis vocabit, sacris scilicet Scriptoribus: quorum antiquitas tanta est, ut per excellentiam nomen antiquorum promereantur: & præterea sunt locuti quasi Prophetæ, ex instinctu Spiritus Sancti verba illis dicantur.* Et sciendi cupidi scientiam querant in libris illorum. Utitur autem vocabulo illo: *vacabit*, ad significandum, eum rejicere debere omnes alias occupationes, & huic soli se addicere, si inuenire velit, quod optat. Scipitū est enim: u *Sapientia Scribe* acquiritur *in tempore vacuitatis: & qui moratur actu, & externis occupationibus, sapientiam percipiet.* Addit præterea in hoc consilio & documento Ecclesiasticus: si sciētiam acquirere velis, ac sis contentus scriptoribus modernis: sed ad sapiētie fontem accedas, hoc est antiquos: neque delecteris Iuniores audire Magistros, sed potius gaudes audiendo seniores, qui ut plurimum sunt sapientiores. eod quod multa viderint, audiuerint, egerint, & experti sint. Ac propterea dicit Job: x *in antiquis est sapientia, & in multo tempore prudentia.* Ac propterea Daniel Deum appellat y *antiquum dierum*, quia apparet canus: ad significandam æternitatem & immensitatem suæ sapientiæ, quæ esse solet propria seniorum. Sed quoniam non omnes seniores sunt eminentes in literis, addit Ecclesiasticus: z *narrationem virorum nominatorum conseruato, & in versutias parabolarum simul introibit.* hoc est non fides proprio iudicio ac discursui in intelligendis Diuinis scripturis, & scientiarū arcanis: nec erit contentus Commentarijs ac declarationibus cuiusuis Magistri, sed eliger nominatissimos in Ecclesia, qui in ea fuerunt, & sunt luminarij, qui nunc præ alijs nominantur, quorum auxilio accedet ad legē dum penetrandum parabolæ, ac sententias librorum sacrorum. Hic fuit semper Spiritus Sanctorum (quem sexta Synodus valde cōmendat) quibus libentissimè se quebantur iudicium antiquorum Prædecessorum suorum, ut scribitur de S. S. Basilio & Gregorio Nazianzeno: quod Sacris Scripturis studuerunt, illarum sententiam non ex proprio ingenio, sed ex maiorum ratione & auctoritate eas interpretantes. proprium enim est iuuenum, quia sua eruditione euanescent, id quod dixit Eliu cōtra socios suos, amicus Job: aa *Iunior sum tempore, vos autem antiquiores: idcirco demisso capite, peritius sum vobis indicare meam sententiam. Sperabā enim quod etas prolixior inquireretur, & annorum multitudo doceret sapientiam: sed, ut video, spiritus est in hominibus, & inspiratio omnipotentis dat intelligentiam. Non sunt longam sapientes, nec senes intelligunt semper, quodnam sit iustius iudicium. Placuit enim iuuenis ille sapiens, sed superbus, contemnens socios suos seniores: cuius sententia et si bonum habeat sensum, quia sapientia non tam dependet ab annis quā a spiritu & inspiratione Dei dante illam etiam iunioribus aliquando sicut dedit Danieli: quia tamen id rarum est, non debent*

peti

peibi & temerarij occasionem hinc accipere, ad seniores contemnendos, quibus diuina prouidentia vt plurimum sapientiam largitur, & auctoritatem ad eam docendam. Ac propterea dixit Moyfi: vt congregaret septuaginta viros de senibus Israel: *bb quos tu, inquit, nosti quod senes populi sint ac Magistri*: qui scilicet Magisterio coniungerent senectutem, quae magnam adfert auctoritatem.

bb Num.
11.16.

SED quoniam non sufficit Magistri excellentia, nisi in discipulo adsit acumen ingenij, addit Ecclesiasticus: *occulta prouerbiorum exquirat, & in absconditis parabolarum conuersabitur*, hoc est non erit contentus studere, & intelligere rem tantum in superficie; sed meditatione penetrabit vltra corticem verborum, & prouerbiorum: donec spiritum intelligat sub eis latentem; & proferat in lucem radices, causas, effectus & rerum proprietates: & omnia bene possideat.

DENIQUE cupidus sciendi, *in terram alienigenarum gentium pertransiet: bona enim & mala in omnibus tentabit*. Cum enim non semper tales Magistros in Patria sua habere possit: illa defertur, etiam paternam domo, peregrè proficiscetur ad vniuersitates & scholas, in quibus excellentes inveniuntur omnium scientiarum Magistri, sicut *cc Regina Saba* a valde remota Regione venit vt audiret sapientiam Salomonis: & S. Hieronymus ex Dalmatia venit Romam. & inde in Galliam, & inde Constantinopolim, vt quaereret optimos Magistros, qui essent in Ecclesia. Quoniam autem in hac Magistrorum & nationum varietate continget bona & mala esse permixta, *in omnibus*, inquit, *tentabit*: vt quod bonum est accipiat, abiciat verò quod est malum. Imò etiam *terram alienigenarum gentium pertransiet*, hoc est lustrabit libros gentilium authorum, ex quibus, vt dictum est, feliget quod pretiosum est; & reijciet, quod est vile, & noxium.

cc 3. Regum
10.1.

(.·)

(.·)